120915 - Borçları Nedeniyle Aranan Kişinin Camide Cemaatle Namazı Terk Etmesi

Soru

Başımın üstüne ağır bir şekilde çöken borçlarla imtihan edildim. Benden alacağı olan kimselerden biri, evimi kendisine rehin aldı ve beni şikâyet etti. Artık adım cezaî olarak arananlar listesine girmiş durumda.

Hapse girme korkusu sebebiyle cemaatle namaz kılmaktan mahrum kaldım. Cuma namazına çıkarken bile kendimi sanki bir hırsız gibi hissediyorum; çok erken çıkıyor, yakalanırım korkusuyla ancak çok geç vakitte eve dönüyorum.

Eğer yakalanırsam annemin felç geçirmesinden korkuyorum. Bu sebeple cemaatle namaz kılamamamdan dolayı üzerime bir günah var mıdır? Şunu da belirtmek isterim ki namazımı evdekilerle kılıyorum. Bu durum, cemaat yerine geçer mi?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Öncelikle, Allah'tan borçlarınızın hafifletilmesini, işlerinizi kolaylaştırmasını ve borçlarınızın ödenmesini niyaz ederiz. Dua ve yakarışla O'na yönelmek her zaman en doğru yoldur.

Birincisi:

Konuyla ilgili size bir takım faydalı duaları tavsiye ederiz:

1- Ali (radıyallahu anh)'den rivayet edildiğine göre, mükâteb (efendisiyle belli bir bedel karşılığında hürriyet sözleşmesi yapmış olan köle) kendisine gelerek şöyle dedi:

"Ben, üzerimdeki kitâbet (özgürlük bedeli) borcunu ödemekte acze düştüm; bana yardım et."

Ali (radıyallahu anh) ona şöyle dedi:

“Resûlullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) bana öğrettiği bazı kelimeleri sana öğreteyim mi? Şayet üzerinde Sîr dağı kadar borç bulunsa, Allah onu senin adına mutlaka eda eder.”

Sonra şöyle dedi: “De ki:
Allah’ım! Helâlinle beni haramından müstağni kıl; fazl u kereminle beni Senden başkasına muhtaç etme.” Tirmizî (3563), Elbânî, *Sahîh-i Tirmizî*’de hadisi hasen kabul etmiştir.

2- İbn Abbas’tan (radıyallahu anhümâ) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) sıkıntı ve keder anında şöyle dua ederdi:

“Azîm ve Halîm olan Allah’tan başka ilâh yoktur. Göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve Azîm Arş’ın Rabbi olan Allah’tan başka ilâh yoktur.” Buhârî (5985), Müslim (2730).

3-Sa‘d b. Ebû Vakkâs’tan (radıyallahu anh) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Zünnûn’un (Yunus a.s) balığın karnında iken yaptığı dua şudur:
‘Senden başka ilâh yoktur. Seni tenzih ederim. Şüphesiz ben zalimlerden oldum.’

Bir Müslüman, herhangi bir hususta bu dua ile Allah’a niyaz ederse, Allah mutlaka onun duasına icabet eder.”

Tirmizî (3505) Elbânî, *Sahîh-i Tirmizî*’de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

4-Enes b. Mâlik’ten (radıyallahu anh) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem), kendisini bir iş sıkıntıya düşürdüğünde şöyle derdi:

“Ey Hayy (diri olan), ey Kayyûm (her şeyi ayakta tutan)! Rahmetinle yardım diliyorum.”

Rivayet eden: Tirmizî (3524).
Elbânî, *Sahîh-i Tirmizî*’de hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.

5-Abdullah b. Mes‘ûd’dan (radıyallahu anh) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Herhangi bir kimseye asla bir keder ve hüzün isabet eder de şu duayı söylerse:

‘Allah’ım! Şüphesiz ben Senin kulunum; kulunun oğluyum; cariyenin oğluyum. Perçemim Senin elindedir. Hakkımdaki hükmün geçerlidir; benim hakkımdaki kazân adildir. Senden, kendin için isimlendirdiğin, yahut mahlûkatından birine öğrettiğin, yahut kitabında indirdiğin, yahut gayb ilminde katında saklı tuttuğun bütün isimlerinle niyaz ederim ki, Kur’ân’ı kalbimin baharı, göğsümün nuru, hüznümün gidericisi ve kederimin yok edicisi kıl.’

— muhakkak ki Allah onun keder ve hüznünü giderir ve yerine bir ferahlık verir.”

Denildi ki:
“Ey Allah’ın Resûlü! Bunu öğrenmeyelim mi?”

Buyurdu ki:
“Elbette; onu işiten kimsenin öğrenmesi gerekir.” Ahmed (3704).
Şeyh Elbânî, *es-Silsiletu’s-Sahîha*’da (199) hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

İkincisi:

Cemaat namazını camide terk etme meselesine gelince:

Eğer borçlarınız ve aramanız yüzünden camiye gitmekten korkuyorsanız, bu durum sizi namazı cemaatle kılmaktan mazeretli kılar.

-İmam Nevevî (rahimehullah), cemaatle namaza katılmamayı mazur kılan hallerden söz ederken şöyle demiştir:

“Yahut kişi, kendisini hapsedebilecek veya peşini bırakmayacak bir alacaklıdan korkarsa ve borçlu kimse gerçekten ödeme gücünden yoksun (mu‘sir) ise, bu sebeple mazeretli sayılır.

Ancak haklı bir alacağını talep eden kimseden korkmak mazeret değildir. Bilakis, üzerine düşen

hakkı ödemesi ve cemaate katılması gerekir.” *el-Mecmû‘ Şerhu’l-Mühezzeb* (4/205).

-İbn Kudâme (rahimehullah) şöyle demiştir:

“Korku üç çeşittir:

1. Can korkusu,
2. Mal korkusu,
3. Aile (ehil) hakkında korku.

Birincisi: Kişinin, kendisini yakalayacak bir idareciden, bir düşmandan, bir hırsızdan, yırtıcı bir hayvandan, bir binek hayvanından, selden veya benzeri şekilde bedenine zarar verecek bir şeyden korkmasıdır.

Buna şu da dâhildir: Kişinin, yanında borcunu ödeyecek bir şeyi bulunmadığı hâlde, kendisini sürekli takip eden bir alacaklıdan korkması. Çünkü gerçekten ödeme gücü olmayan kimsenin borç sebebiyle hapsedilmesi zulümdür.

Ancak borcunu ödemeye gücü yetiyorsa, bu onun için mazeret sayılmaz.” *el-Muğnî* (1/692).

Durum bu şekilde ise, evinde ailenle birlikte cemaatle namaz kılman câizdir.

Ayrıca, evinin alacaklılardan birine rehin olduğunu belirtmişsin. Bu durumda, imkân bulduğunda evi satıp borçlarını ödemen gerekir. Sebepsiz yere geciktirmen veya oyalaman câiz değildir. Bu gerçekleşinceye kadar ise namazını evinde kılabilirsin.

Allah en doğrusunu bilir.